

Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten
eerste kamer

Openbare zitting van 6 juli 2021

Dossiernummer TB-0232-2020

In de zaak van:

Dhr. X,
Vertegenwoordigd door zijn raadsman, meester Y

spreekt de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten de volgende beslissing uit:

* * * * *

De tuchtraad van beroep verwijst naar de tussenbeslissing van 16 februari 2021, die in deze beslissing – met het oog op de leesbaarheid ervan – grotendeels hernomen wordt.

Zowel de raadsman van dhr. X als de verslaggever deelden op de zitting van 22 juni 2021 aan de tuchtraad van beroep mee dat dhr. X ondertussen – op zijn verzoek – van de balie is weggelaten.

Tenlasteleggingen:

1.

Dhr. X werd voor de tuchtraad voor advocaten van de ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep te Antwerpen vervolgd voor de volgende feiten en tenlasteleggingen:

“ Hij is mogelijks te kort geschoten in de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en die een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen (art. 455 Ger. W.), alsmede beging hij mogelijks een inbreuk op art. 1 van de Codex Deontologie dat stelt dat het beroep op deskundige wijze met eerbiediging van het beroepsgeheim, de essentiële plicht van onafhankelijkheid en partijdigheid met het vermijden van belangenconflicten dient uitgeoefend te worden: Bij vonnis van de correctionele rechtbank Antwerpen van 30 juni 2016 werd dhr. X veroordeeld wegens mededaderschap aan witwashandelingen tot een gevangenisstraf van 15 maanden, met uitstel van 5 jaar en een geldboete van 1.000,00 EUR.

Dit vonnis werd deels hervormd bij arrest van het hof van beroep te Antwerpen van 20 december 2017.

Dhr. X kreeg het voordeel van uitstel van tenuitvoerlegging van de hoofdgevangenisstraf voor een periode van 3 jaar, doch aan dhr. X werd evenwel een beroepsverbod opgelegd voor een periode van 5 jaar.

Dit arrest werd voor wat dhr. X betreft niet hervormd door het cassatiearrest van 23 oktober 2018.

Door het feit dat dhr. X zijn medewerking verleend heeft aan een leningsoperatie, heeft hij zijn taak als advocaat volgens de rechtbank overschreden en zich schuldig gemaakt aan deelneming aan het witwasmisdrijf.

De rechtbank stelt vast dat dhr. X actief is opgetreden bij het te koop stellen van onroerende goederen.

De rechtbank is verder van oordeel dat dhr. X zijn medewerking had moeten weigeren indien hij zelf kennis had van de illegale activiteiten van zijn cliënt. Inzake de transacties met de A / B, kan dhr. X niet ontkennen dat hij kennis had van de illegale activiteiten van zijn cliënt gelet op de eerdere strafrechtelijke verdediging door dhr. X van zijn cliënt.

Bovendien heeft dhr. X zijn stagiair, dhr. Z, meegesleurd in diverse dubieuze constructies en bijgevolg ook in een correctionele procedure.

De tussenkomst van stagiair dhr. Z, in opdracht van dhr. X, strekte er toe om met bedrieglijk opzet door de tussenkomst van een advocaat geloofwaardigheid te geven aan het bonafide karakter van de trust en alzo te doen verdoezelen dat de trust in kwestie enkel dienstig was als vehikel wit te wassen. Het is bijzonder laakbaar vast te stellen dat dhr. X een stagiair heeft betrokken in dergelijke praktijken.

Dhr. X heeft niet enkel het imago van de advocatuur in het algemeen schade toegebracht, maar bovendien het imago als stagemeester aangetast.

Het feit dat hem een beroepsverbod werd opgelegd is hiervan het bewijs.”

Bestreden beslissing van de Tuchtraad van 30.01.2020:

2.

De tuchtraad besliste op 30.01.2020 als volgt, na heropening van de debatten op 26.09.2019 teneinde tegenspraak te vragen omtrent een mogelijke herkwalificatie van de feiten:

“Verklaart de tuchtvervolgung toelaatbaar;

Verklaart de tenlastelegging in de mate dat deze betrekking heeft op het beweerde feit dat dhr. X zijn stagiair bij zijn praktijken betrokken heeft niet bewezen.

Verklaart het overige van de tenlastelegging zoals verduidelijkt in de tussensententie dd. 26.09.2019 bewezen.

Beveelt dat dhr. X geschrapt wordt van het tableau van de Balie Provincie Antwerpen.”

Hoger beroep van dhr. X en tegenberoep van de stafhouder:

3.

Voornoemde beslissing van 30 januari 2020 werd aan dhr. X meegedeeld per aangetekende brief van 06.02.2020.

Met een aangetekend schrijven van 13.02.2020 werd door de advocaat van dhr. X hoger beroep aangetekend tegen de beslissing van 30.01.2020. Dit hoger beroep werd door de tuchtraad van beroep bij brief van 18.02.2020 meegedeeld aan de stafhouder. Met een aangetekend schrijven van 02.03.2020 werd door de stafhouder van de balie te Antwerpen tegenberoep aangetekend tegen de beslissing van 30.01.2020.

Beoordeling:

Wat de procedure betreft:

4.

Het hoger beroep en het tegenberoep werden regelmatig naar vorm en termijn aangetekend en werden reeds ontvankelijk verklaard in de tussenbeslissing van 16 februari 2021.

Wat de mogelijke verjaring van de tuchtprocedure betreft:

5.

Art. 474 Ger. W. luidt als volgt:

“Op straffe van verjaring wordt de tuchtprocedure ingesteld binnen twaalf maanden te rekenen van de kennisneming van de feiten door de tuchtrechtelijke autoriteit die bevoegd is om die procedure op gang te brengen.”

Deze bepaling heeft betrekking op het instellen van het tuchtonderzoek, en niet op het voeren van de tuchtrechtelijke procedure. Eens de tuchtprocedure tijdig is gestart, verjaart de tuchtvordering zelf niet.

6.

Bij tussenbeslissing van 16 februari 2021 werden de debatten heropend, en gevraagd werd om minstens volgende stukken bij te brengen:

- Kopies van de stukken uit het strafdossier waaruit blijkt vanaf wanneer dhr. X als verdachte werd beschouwd en op welke datum dhr. X in verdenking werd gesteld (met kopie van de inverdenkingstelling);
- De notities betreffende het gesprek dat stafhouder Q met dhr. X had op 28.10.2010;
- Kopie van de eindvordering van de procureur des Konings (en indien voorhanden: kopie van de mededeling ervan aan de stafhouder);
- Kopie van de beschikking tot doorverwijzing van de raadkamer (en indien voorhanden: kopie van de mededeling van deze beschikking aan de stafhouder);
- Kopie van de dagvaarding voor de correctionele rechtbank (en indien voorhanden: kopie van de mededeling van deze dagvaarding aan de stafhouder).

7.

De procedure werd in voortzetting gezet op de zitting van 22 juni 2021.

Per mail van 16 maart 2021 werden door de advocaat van dhr. X een aantal van de stukken neergelegd, en daarenboven ook kopies van de briefwisseling tussen de stafhouder en de onderzoeksrechter.

Uit deze stukken blijkt:

- Dat dhr. X op 28.10.2020 tussen 10.00 uur en 10.30 uur een onderhoud had met de stafhouder;
- Dat dhr. X vervolgens, op 28.10.2020 om 14.02 uur, in verdenking werd gesteld door de onderzoeksrechter van het misdrijf "mededaderschap witwas" (zie PV van verhoor);
- Dat mr. R door de stafhouder werd aangesteld om hem te vervangen bij de huiszoeking;
- Dat de bij de huiszoeking in beslag genomen stukken werden nagekeken door de gevolmachtigde van de stafhouder op 04.11.2010, 09.11.2010, 02.12.2010 en 28.12.2010;
- Dat mr. R dit dossier meermaals met de stafhouder besproken heeft, waarna de stafhouder de voorzitter van de rechtbank heeft aangeschreven om te protesteren tegen het feit dat de onderzoeksrechter ook stukken zou willen inzien die door mr. R werden gerangschikt als vallende onder het beroepsgeheim (zie brief stafhouder van 18 januari 2011);
- Dat de onderzoeksrechter op 08.02.2011 aan de stafhouder antwoordde en meldde dat de stukken in beslag waren genomen vermits de advocaat (mr. X) in verdenking werd gesteld voor mededaderschap witwassen en zulks in het kader van zijn beroepsuitoefening;
- Dat de stafhouder op 14.02.2011 liet weten aan de onderzoeksrechter dat de kwestie van het beroepsgeheim inderdaad iets gecompliceerder werd gelet op deze inverdenkingstelling.

De tuchtraad van beroep besluit uit deze stukken dat, hoewel de stafhouder mogelijk op 28.10.2010 nog niet volledig op de hoogte was van de precieze feiten waarvan dhr. X werd verdacht, deze situatie na ontvangst van de brief van de onderzoeksrechter van 08.02.2011 gewijzigd is.

In de tussenliggende periode heeft de stafhouder meerdere gesprekken gehad met mr. R die alle in beslag genomen stukken getrieerd had, en werd de stafhouder uitdrukkelijk op de hoogte gesteld van het feit dat dhr. X in verdenking was gesteld voor mededaderschap witwassen en zulks in het kader van zijn beroepsuitoefening.

Er bestaat zekerheid over het feit dat de stafhouder ten laatste op 14.02.2011 van dit geheel van feiten op de hoogte was.

De verjaringstermijn van art. 474 Ger. W. vatte dan ook ten laatste aan op 14.02.2011, zodat geoordeeld moet worden dat de verjaring van de tuchtprocedure reeds op 14.01.2012 intrad gelet op het ontbreken van voordien ingesteld tuchtonderzoek.

8.

Uit de brief van de stafhouder van 14.02.2011, waarin die schrijft dat – indien blijkt dat een advocaat strafbare feiten heeft gepleegd – dit voor hem aanleiding zou zijn om hem onmiddellijk tuchtrechtelijk te vervolgen, samen beschouwd met het feit dat de stafhouder toen geen tuchtprocedure opstartte, kan afgeleid worden dat de stafhouder op dat ogenblik

misschien de mening was toegedaan dat hij nog geen tuchtprocedure diende te starten, omdat er nog geen bewijs van strafbare feiten werd voorgelegd.

Dergelijke redenering kan evenwel niet aanvaard worden en druist in tegen het wezen van de tuchtprocedure en tegen de tekst van art. 474 Ger. W., volgens welke tekst het volstaat, dat het tuchtonderzoek werd opgestart binnen twaalf maanden nadat de stafhouder kennis kreeg van de feiten waarop de tucht betrekking heeft.

De aanvangsdatum van deze termijn van twaalf maanden is de datum van de werkelijke kennisname van de feiten door de stafhouder en deze termijn blijft lopen tot de start van het onderzoek (dat is niet noodzakelijk dezelfde dag als de dag waarvan sprake in art. 458, §1, 2de lid, Ger. W.: het is immers mogelijk dat het op de hoogte brengen waarvan sprake in dit artikel een aantal dagen later gebeurt dan de daadwerkelijke start van het tuchtonderzoek) met een maximum van 12 maanden.

9.

Hoewel het niet uitgesloten is dat een latere strafrechtelijke veroordeling wegens welbepaalde feiten, een apart nieuw feit op zichzelf kan uitmaken, kan er ook niet van uitgegaan worden dat het loutere feit dat een advocaat jaren later veroordeeld wordt voor bepaalde feiten een nieuwe verjaringstermijn doet starten wanneer de tuchtoverheid reeds eerder kennis had van deze zelfde feiten.

De vraag die zich aandient bij de beoordeling van de al dan niet verjaring van de tuchtprocedure is dus de vraag vanaf wanneer de tuchtoverheid voldoende kennis had van de bewuste feiten.

Het moet terzake gaan over een effectieve, werkelijke kennisname door de stafhouder zelf. Geruchten of vage elementen doen de verjaringstermijn niet lopen. Vereist is dat er een voldoende nauwkeurige kennis van de aard van de feiten is tot stand gekomen. Dat wil niet zeggen dat de feiten op dat ogenblik al voldoende bewezen moeten zijn. Het tuchtonderzoek dient juist om na te gaan of de feiten bewezen zijn. Het komt hierop neer dat de stafhouder, op het ogenblik dat hij een voldoende precieze kennis krijgt van de aard van de feiten, gedurende 12 maanden de tijd krijgt om zich af te vragen of die feiten, indien ze bewezen zijn, tuchtwaardig zijn. Indien dat laatste het geval is moet hij binnen de 12 maanden na de kennisname zijn tuchtonderzoek starten, ongeacht het verloop van een eventueel strafonderzoek.

10.

In casu oordeelt de tuchtraad van beroep dat het bewezen is dat de stafhouder ten laatste op 14.02.2011 een voldoende nauwkeurige kennis had van de aard van de feiten, nl. **“mededaderschap witwassen en zulks in het kader van de beroepsuitoefening van de toenmalige advocaat X”**. De tuchtraad van beroep leidt dit af enerzijds de meerdere gesprekken die de stafhouder voordien heeft gehad met zijn gevolmachtigde die de in beslag genomen stukken getrieerd had en anderzijds uit de daaropvolgende kennisname van de brief van de onderzoeksrechter van 08.02.2011 m.b.t. de inverdenkingstelling van advocaat X.

De strafrechtelijke veroordeling van dhr. X die volgde op dit gerechtelijk onderzoek is in casu geen nieuw feit dat een nieuwe verjaringstermijn doet lopen. Deze strafrechtelijke veroordeling is een louter gevolg van het uiteindelijk bewezen worden van de eerder gekende feiten. Zoals hoger reeds gezegd: de verjaringstermijn in tuchtzaken begint niet te lopen vanaf het ogenblik dat de tuchtwaardige feiten bewezen zijn, maar van zodra de tuchtoverheid een voldoende nauwkeurige kennis heeft van de beweerde feiten, of ze nu bewezen zijn of niet. Het tuchtonderzoek (dat tijdig gestart wordt) dient overigens om vervolgens de nodige bewijzen te verzamelen. Het is zelfs toegelaten om, na de tijdige start van het tuchtonderzoek, te wachten op de resultaten van het strafonderzoek in de mate het onmogelijk is om, buiten het strafonderzoek om, de nodige bewijzen te verzamelen. De enige noodzakelijke voorwaarde blijft dat het tuchtonderzoek gestart wordt binnen de 12 maanden na kennisname door de tuchtoverheid, en dat was in casu niet het geval voor de feiten van witwas in hoofde van dhr. X.

11.

De tuchtraad van beroep besluit dat de tuchtprocedure verjaard is voor zover ze de feiten van mededaderschap aan de feiten betreft waarvoor advocaat X strafrechtelijk veroordeeld werd.

12.

Dhr. X wordt ook tuchtrechtelijk vervolgd voor feiten die hij gepleegd zou hebben in zijn hoedanigheid van stagemeeester.

Deze tenlastelegging is opnieuw hangende voor de tuchtraad van beroep ingevolge het tegenberoep van de stafhouder.

Dhr. X wordt ervan beschuldigd zijn stagiair, dhr. Z, meegesleurd te hebben in diverse dubieuze constructies en bijgevolg ook in een correctionele procedure, waarbij het bijzonder laakbaar geacht werd dat dhr. X een stagiair heeft betrokken in dergelijke praktijken.

De tuchtraad van beroep oordeelt dat het niet bewezen is dat de tuchtrechtelijke overheid langer dan 12 maanden vóór 18 oktober 2016 (zijnde de bewezen start van het tuchtonderzoek) op de hoogte was van deze feiten betreffende de stagiair Z.

De tuchtprocedure is voor wat dit feit betreft dan ook tijdig gestart.

De tuchtraad van beroep stelt vast dat:

- mr. Z werd vrijgesproken van elke betichting;
- er geen enkel stuk voorligt waaruit blijkt dat dhr. X zijn stagiair opdrachten heeft gegeven m.b.t. de witwasfeiten waarvoor er achteraf een veroordeling volgde. Er worden terzake geen stukken bijgebracht uit het strafdossier.

Het feit dat in het arrest van 20.12.2017 (2016/CO/754) op p. 27 een passage te lezen is waarin staat dat stagiair Z wekelijks in opdracht van beklaagde X naar Luxemburg ging om handelingen te stellen in het kader van vennootschappen, is een onvoldoende passage om zekerheid te hebben omtrent het bewezen zijn van de tenlastelegging.

Uit het arrest blijkt immers dat mr. X niet alleen veroordeeld werd voor welbepaalde feiten van witwas, maar ook dat hij werd vrijgesproken voor tal van andere betichtingen (A, B.II.a-b-c-d-e., B.V., B.VII.a.1, B. VIII, B.II.f.1 en B.VII.b.1). Het is onduidelijk op welke feiten de passage m.b.t. stagiair Z betrekking heeft.

Alleszins staat vast dat mr. Z werd vrijgesproken, zodat het op huidig ogenblik in geen enkel opzicht bewezen is dat mr. Z, voor wat betreft de aanwezigheden in Luxemburg, ook door advocaat X betrokken werd in die feiten waarvoor achteraf een strafrechtelijke veroordeling volgde.

De tuchtraad sprak dhr. X terecht vrij voor wat betreft deze tenlastelegging. Het tegenberoep is ongegrond.

BESLISSING VAN DE TUCHTRAAD VAN BEROEP VOOR ADVOCATEN:

De rechtspleging verliep in overeenstemming met de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de taal in gerechtszaken.

Advocaat-generaal P. Vanwalleghem gaf omwille van de omstandigheden van de zaak mondeling ter terechtzitting advies m.b.t. de tenlastelegging die voorwerp was van het hoofdberoep, en de advocaat van dhr. X heeft daarop kunnen repliceren.

De tuchtraad van beroep verklaart het hoger beroep en het tegenberoep ontvankelijk, en verklaart het tegenberoep ongegrond en het hoger beroep gegrond;

De tuchtraad van beroep hervormt de bestreden beschikking enkel voor wat betreft de tenlasteleggingen die te maken hebben met de feiten waarvoor dhr. X strafrechtelijk vervolgd werd, en stelt vast dat de tuchtprocedure met betrekking tot die feiten verjaard is.

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging:

R. Hobin, voorzitter, en de assessoren I. Derde, A. De Visscher, D. Peeters en P. De Jaegere

I. Derde

De assessoren A. De Visscher, D. Peeters en P. De Jaegere bevinden zich in de onmogelijkheid om deze beslissing te ondertekenen zodat de uitspraak met toepassing van artikel 785, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek, ondertekend wordt door de secretaris en de voorzitter.

Waren aanwezig bij de uitspraak:

De heer Rob Hobin, voorzitter
dhr. Ludwig Evens, secretaris

L. Evens

R. Hobin